

Ἡ Ἑλλάς στὴν Εὐρωπαϊκὴ Κοινότητα

Γεώργιος Κοντογεώργης

Υφυπουργὸς Συντονισμοῦ

Ἡ αἴτηση γιὰ προσχώρηση τῆς Ἑλλάδος στὶς Εὐρωπαϊκὲς Κοινότητες πού ὑποβλήθηκε τὸν Ἰούνιο τοῦ 1975 ἀποτελεῖ ἀσφαλῶς μία ἀπὸ τὶς ἀποφασιστικὲς ἐπιλογὲς τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, γιατί ἐκφράζει βασικὲς οικονομικὲς καὶ πολιτικὲς κατευθύνσεις καὶ εἶναι καθοριστικὴ γιὰ τὴ μελλοντικὴ πορεία καὶ ἐξέλιξη τοῦ τόπου.

Ἡ ἐπιλογὴ αὐτὴ δὲν εἶναι καινούργια. Ἐχει οὐσιαστικὰ συντελεστεῖ πρὶν ἀπὸ 16 χρόνια μὲ τὴ σύναψη τῆς Συμφωνίας Συνδέσεως πού ἔχει ὡς πλαίσιο τὶς θεμελιώδεις ἀρχὲς τῆς Συνθήκης τῆς Ρώμης καὶ τελικὸ στόχο τὴν ἔνταξη τῆς Ἑλλάδος στὴν Εὐρωπαϊκὴ Κοινότητα.

Στὸν πολιτικὸ τομέα, ἡ ἐπιλογὴ αὐτὴ ἀποτελεῖ μία ὑπόθεσι γιὰ τὸ μέλλον, ἀφοῦ ἡ προσχώρησή μας στὶς Εὐρωπαϊκὲς Κοινότητες συνεπάγεται πίστη στὸ ἰδεώδες τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως καὶ ἐπιβεβαίωση τῆς πολιτικῆς βουλήσεως γιὰ ἐνεργὸ συμμετοχὴ στὶς διαδικασίες προώθησεως τῆς πολιτικῆς ἐνότητας τῆς Εὐρώπης.

Μὲ τὴν προσχώρησή της στὴν Εὐρωπαϊκὴ Κοινότητα, ἡ Ἑλλάς ὅπως καὶ οἱ ἄλλες χώρες μέλη τῆς Κοινότητας, θὰ προσαρμόσει τὴν πολιτικὴ της σὲ διάφορους τομεῖς μέσα στὰ γενικὰ πλαίσια πού εἶναι ἤδη καθορισμένα ἀπὸ τὶς ἰδρυτικὲς Συνθήκες τῶν Κοινοτήτων, τὸ παράγωγο δίκαιο πού βασίζεται σ' αὐτὲς καὶ τὴ νομολογία τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Δικαστηρίου. Τὰ πλαίσια αὐτὰ πού συνεχῶς ἀνανεώνονται σὲ κοινοτικὸ ἐπίπεδο, δημιουργοῦνται μὲ κοινοτικὲς ἀποφάσεις, στὴ λήψη τῶν ὁποίων θὰ συμμετέχει μετὰ τὴν προσχώρησή της καὶ ἡ χώρα μας.

Τὰ ἱστορικά, κοινωνικά, πολιτικά καὶ οικονομικά δεδομένα πού ὀδήγησαν σ' αὐτὴν τὴν ἐπιλογὴ ἔχουν ἐκτεθεῖ μέχρι τώρα πολλὲς φορές καὶ διεξοδικά.

Οἱ στόχοι πού ἐπιδιώκουμε μποροῦν βασικά νὰ συνοψιστοῦν στὰ ἑξῆς σημεία:

— Ἐνεργὴ συμμετοχὴ στὶς διαδικασίες διαμορφώσεως τῆς μελλοντικῆς μορφῆς τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων καὶ τῶν πολιτικῶν συστημάτων τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Χώρου, πού θὰ ἐξασφαλιστεῖ μόνο μὲ τὴν ἐγκαιρὴ εἰσδοχὴ μας καὶ τὴν ἐπίσημη συμμετοχὴ μας στὴν λήψη ἀποφάσεων.

— Ἐνσωμάτωση τῆς οικονομίας μας καὶ ἰδιαίτερα τῆς Γεωργίας, στὸν εὐρύτερο οικονομικὸ χῶρο τῆς Κοινότητας, πρὸς τὴν ὁποία οἱ ἑλληνικὲς ἐξωτερικὲς οικονομικὲς σχέσεις εἶναι κατὰ κύριο λόγο προσανατολισμένες μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ὠφεληθοῦμε ἀπὸ τὰ πλεονεκτήματα πού προσφέρει ἡ διεύρυνση τῆς ἀγορᾶς.

— Αὐξημένη δυνατότητα τεχνολογικῆς ἀναπτύξεως καὶ προσελκύσεως ἐπιχειρηματικῶν κεφαλαίων.

— Καθαρὰ δημοσιονομικὰ πλεονεκτήματα, δηλαδὴ δυνατότης νὰ ἐπωφεληθεῖ ἡ Ἑλλάς ἀπὸ τὶς ἐνισχύσεις τῶν Κοινοτικῶν Ταμείων, Γεωργικοῦ, Περιφερειακοῦ, Κοινωνικοῦ, γιὰ τὸν ἐκσυγχρονισμὸ καὶ ἀναπροσανατολισμὸ τῆς οικονομίας της. Δυνατότης πού εἶναι ἰδιαίτερα σημαντικὴ στὰ πρῶτα χρόνια μετὰ τὴν ἔνταξη καὶ μέχρις ὅτου ἀναπτυχθεῖ καὶ προσαρμοστεῖ τελείως ἡ ἑλληνικὴ οἰκονομία στὰ ὑψηλότερα Εὐρωπαϊκὰ ἐπίπεδα.

Ἐκτὸς τῆς ἄλλης μεριᾶς θὰ ἔπρεπε ἴσως νὰ διαγραφοῦν συνοπτικὰ οἱ βασικὲς ἀρχὲς τὶς ὁποῖες υἱοθετοῦμε μὲ τὴν προσχώρησή μας στὶς Εὐρωπαϊκὲς Κοινότητες.

Βασικὴ ἀρχή, πού ἀποτελεῖ καὶ τὸ πρῶτο βῆμα στὴν οικονομικὴ ἐνοποίηση, εἶναι ἡ ἀρχὴ τῆς ἐλεύθερης κυκλοφορίας τῶν ἐμπορευμάτων, πού ἐξασφαλίζεται μὲ τὴν τελωνειακὴ ἔνωση καὶ συνεπάγεται τὴν κατάργηση τῶν δασμῶν, ποσοτικῶν περιορισμῶν καὶ λοιπῶν ἐμποδίων στὶς συναλλαγὲς ἀνάμεσα στὰ κράτη μέλη, καθὼς καὶ τὴν κοινὴ ἀντιμετώπιση τῶν συναλλαγῶν μὲ τὶς τρίτες χώρες μὲ τὴν υἱοθέτηση τοῦ κοινοῦ ἐξωτερικοῦ δασμολογίου. Ἡ τελωνειακὴ ἔνωση ὁλοκληρώθηκε στὴν Κοινότητα τῶν «ἑξι» πρὶν τὸ τέλος τοῦ 1968 καὶ εἶχε σὰν ἀποτέλεσμα τὴ σημαντικὴ αὐξηση τοῦ ἐνδοκοινοτικοῦ ἐμπορίου. Τὸν Ἰούλιο τοῦ 1977 θὰ συντελεστεῖ ἡ ὁλοκλήρωση τῆς τελωνειακῆς ἐνώσεως στὴν Κοινότητα τῶν «έννεα». Ἐξ ἄλλου ἡ Ἑλλάδα, μὲ βάση τὴ Συμφωνία Συνδέσεως, ἔχει προχωρήσει οὐσιαστικά στὴν πραγματοποίηση τῆς τελωνειακῆς ἐνώσεως μὲ τὴν Κοινότητα, ἀφοῦ ἡ μὲν Κοινότητα ἔχει καταργήσει τελείως τοὺς δασμοὺς στὰ ἑλληνικὰ βιομηχανικὰ προϊόντα, ἡ δὲ Ἑλλάς σὲ ὀρισμένα προϊόντα ἔχει ἐπίσης καταργήσει πλήρως τοὺς δασμοὺς, στὰ ὑπόλοιπα δὲ ἔχει προχωρήσει σὲ μείωση τῶν δασμῶν κατὰ 52%. Ἡ ἴδια Συμφωνία προβλέπει ὁλοκλήρωση τοῦ δασμολογικοῦ ἐξοπλισμοῦ τὸ 1984.

Ἡ πραγματοποίησις ὁμοῦ μιᾶς ἀληθινῆς ἐνιαίας ἀγορᾶς ὅπου τὰ ἀγαθὰ θὰ διακινῶνται ἐλεύθερα καὶ μὲ ἴσους ὅρους δὲν ὁλοκληρώνεται μόνο μὲ τὴν τελωνειακὴ ἔνωση. Γι' αὐτὸ ἡ Συμφωνία τῆς Ρώμης θέσπισε κοινὸς κανόνες ἀνταγωνισμοῦ ὥστε νὰ ἀποφεύγεται ἡ νόθευση τοῦ ἐλευθέρου συναγωνισμοῦ καὶ οἱ ἐκτροπὲς στὴ ροὴ τοῦ ἐνδοκοινοτικοῦ ἐμπορίου. Οἱ κανόνες αὐτοὶ ἀφοροῦν στὴν ἀντιμετώπιση τοῦ ἀθέμιτου ἀνταγωνισμοῦ καὶ τῶν μονοπωλιακῶν χειρισμῶν τῆς ἀγορᾶς.

Άσυμβίβαστες με την αρχή της Κοινής Άγοράς θεωρούνται και οι κρατικές βοήθειες εφ' όσον νοθεύουν τον ελεύθερο ανταγωνισμό ευνούντας όρισμένες επιχειρήσεις ή συγκεκριμένη παραγωγή. Η Συμφωνία της Ρώμης καθορίζει τις κατηγορίες των κρατικών βοηθειών και τις περιπτώσεις όπου αυτές θεωρούνται θεμιτές ή μπορούν να γίνουν αποδεκτές όπως π.χ. ή περίπτωση των ενισχύσεων κοινωνικού περιεχομένου, οι ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα για την ανάπτυξη οικονομικά καθυστερημένων περιοχών, ή οι ενισχύσεις για την προώθηση συγκεκριμένων κατά περίπτωση δραστηριοτήτων. Στά πλαίσια των κοινών κανόνων ανταγωνισμού, ή Συμφωνία της Ρώμης προβλέπει την έναρμόνιση των νομοθεσιών για την υιοθέτηση κοινών προδιαγραφών και κανόνων ποιότητας και για την κατάργηση των τεχνικών εμποδίων στην ελεύθερη διακίνηση των αγαθών.

Επίσης με την υιοθέτηση απ' όλα τα κράτη-μέλη του φόρου προστιθεμένης αξίας και την πρόσφατη συμφωνία στο θέμα της βάσεως του υπολογισμού του φόρου αυτού, επιτυγχάνεται ή ίση επιβάρυνση των εισαγομένων και των εγχώρια παραγομένων προϊόντων και εξαλείφεται ακόμη ένα εμπόδιο στην πραγματικά ελεύθερη διακίνηση των αγαθών. Επί πλέον ή κοινή εφαρμογή του φόρου προστιθεμένης αξίας αποτελεί ένα σημαντικό βήμα στη δημοσιονομική ένωση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

Ός προς τα γεωργικά προϊόντα, ή Συνθήκη της Ρώμης έχει προβλέψει ότι ή λειτουργία και ή ανάπτυξη της κοινής αγοράς θα βαδίσει παράλληλα με την υιοθέτηση κοινής γεωργικής πολιτικής στα κράτη-μέλη.

Εάν στον γεωργικό τομέα το πρόβλημα περιοριζόταν μόνο στην ελεύθερη διακίνηση των γεωργικών προϊόντων, θα μπορούσε ίσως να λυθεί χωρίς την υιοθέτηση της κοινής αγροτικής πολιτικής αλλά μονάχα με κατάλληλα μέτρα εθνικής πολιτικής και με συμφωνίες και ρυθμίσεις εμπορικού χαρακτήρα, με τις όποιες να αντιμετωπίζονται οι συγκριτικές διαφορές ως προς το βαθμό αναπτύξεως και την αποτελεσματικότητα του τομέα ανάμεσα στα διάφορα κράτη-μέλη. Οι «έξι» όμως προχώρησαν πέρα απ' αυτό το σημείο, προβλέποντας ενιαίες τιμές στον παραγωγό για όλη την Κοινότητα, κεντρικό-υπερεθνικό-σύστημα λήψεως αποφάσεων, ενιαίο κοινοτικό, μηχανισμό ρυθμίσεως της αγοράς και κοινοτική προτίμηση έναντι τρίτων χωρών. Ακόμα εξασφαλίστηκε κοινοτικό σύστημα χρηματοδοτήσεως για τη στήριξη των τιμών και τον εκσυγχρονισμό της γεωργίας. Όταν ιδρύθηκε ή Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα περίπου 20% του ενεργού πληθυσμού των «έξι» απασχολούνταν στο γεωργικό τομέα, όπου το πρόβλημα των συγκριτικά χαμηλών εισοδημάτων, ιδίως για όρισμένες περιοχές, ήταν άρκετα έντονο. Από την άλλη μεριά, κάθε χώρα είχε τη δική της γεωργική πολιτική με μεγάλες αποκλίσεις ως προς τα εφαρμοζόμενα συστήματα και το βαθμό στηρίξεως των τιμών και γενικά το βαθμό κρατικής παρεμβάσεως για την προστασία της παραγωγής και την ρύθμιση της αγοράς. Κατ' αυτόν τον τρόπο οποιαδήποτε προοπτική οικονομικής έναρμόνισης θα ήταν εκ των προτέρων καταδικασμένη σε άποτυχία, εάν δεν αντιμετωπιζόταν κατά ενιαίο τρόπο τα προ-

βλήματα που άφορούσαν ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού και ένα εύπαθό τομέα, στον οποίο ή κατάργηση των ενδοκοινοτικών συνόρων θα είχε το σοβαρότερο ίσως αντίκτυπο ως προς την άνακατανομή της εργασίας και το βιοτικό επίπεδο των παραγωγών και των καταναλωτών.

Οι άντικειμενικοί σκοποί της κοινής γεωργικής πολιτικής όπως καθορίζονται από τη Συνθήκη της Ρώμης είναι, εκτός από την επέκταση της Κοινής Άγοράς στα γεωργικά προϊόντα, ή αύξηση της παραγωγικότητας στην γεωργία, ή εξασφάλιση ικανοποιητικού επιπέδου ζωής στο γεωργικό πληθυσμό, ή εξασφάλιση λογικών τιμών στους καταναλωτές, ή ασφάλεια του άνεφοδιασμού και ή σταθεροποίηση των αγορών, ή προστασία του περιβάλλοντος και ή συμμετοχή της Κοινότητας στην άρμονική ανάπτυξη του διεθνούς εμπορίου και στη λύση του προβλήματος της πείνας ανά τον κόσμο.

Παρ' όλη την κριτική που κατά καιρούς έχει γίνει από τους ίδιους τους κοινοτικούς εταίρους για τις αδύνατες πλευρές και τις άνεπάρκειες της κοινής αγροτικής πολιτικής και παρ' όλες τις δυσκολίες που κατά καιρούς έχουν παρουσιαστεί στην εφαρμογή της, αποδείχθηκε μέχρι τώρα παράγοντας σταθερότητας για την αγορά των γεωργικών προϊόντων και για το εισόδημα του γεωργικού πληθυσμού και συνετέλεσε στην αύξηση της παραγωγικότητας στο γεωργικό τομέα. Δεν πρέπει ακόμη να προβλέπεται ότι ή κοινή αγροτική πολιτική αποτελεί το σημαντικότερο ίσως βήμα και ένα από τα πρώτα θεμέλια στη μεταλλαγή της Κοινής Άγοράς σε μιá πραγματική οικονομική ένωση των ευρωπαϊκών κρατών και όχι σε μιá απλή τελωνειακή ένωση.

Η πραγματική όμως έννοια της Κοινής Άγοράς συνεπάγεται, πέρα από την τελωνειακή ένωση και την κοινή αγροτική πολιτική, ακόμη και την ελεύθερη διακίνηση άλλων συντελεστών της παραγωγής, όπως της εργασίας και του κεφαλαίου.

Η ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων προβλέπεται από τη Συνθήκη της Ρώμης με την κατάργηση κάθε διακρίσεως εθνικότητας ανάμεσα στους εργαζομένους, υπηκόους των κρατών-μελών, όσον άφορά τις ευκαιρίες άπασχολήσεως, την άμοιβή και τις άλλες συνθήκες εργασίας. Η ελεύθερη διακίνηση των εργαζομένων ολοκληρώθηκε στην κοινότητα των «έξι» μέχρι τον Ιούλιο του 1968, αλλά για να γίνει πραγματικότητα χρειάστηκε να λυθούν πολλά προβλήματα και ιδιαίτερα σχετικά με την πληροφόρηση ως προς τις ευκαιρίες εργασίας στο χώρο της Κοινότητας και με την εξασφάλιση συνεχούς στα άσφαλιστικά δικαιώματα των εργαζομένων άνεξάρτητα από τον τόπο εργασίας τους, δηλαδή εξασφάλιση δυνατότητας μεταβιβάσεως των δικαιωμάτων αυτών από χώρα σε χώρα.

Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο είναι το κύριο όργανο για την άσκηση πολιτικής στον τομέα της άπασχολήσεως και ή παρέμβασή του συνίσταται βασικά στην εκπαίδευση ή μετεκπαίδευση των εργαζομένων, στον επαγγελματικό άναπροσανατολισμό, στη βοήθεια των εργαζομένων που μετακινούνται στον Κοινοτικό χώρο, στην ενίσχυση περιοχών όπου ή άνεργία και ή ύποαπασχόληση παρουσιάζονται σε έντονο

βαθμό, δηλαδή, γενικά, έχει σαν στόχο την υποβοήθηση της επαγγελματικής και γεωγραφικής κινητικότητας των εργαζομένων και την καταπολέμηση της υποαπασχολήσεως και της ανεργίας.

Πέραν από την ελεύθερη διακίνηση του εργατικού δυναμικού, η Συνθήκη της Ρώμης έχει προβλέψει την κατάργηση των περιορισμών στο δικαίωμα εγκαταστάσεως φυσικών και νομικών προσώπων για παροχή μη εξηρημένης εργασίας, καθώς και την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών. Παρ' όλο που, μετά από αποφάσεις του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων οι σχετικές διατάξεις της Συμφωνίας της Ρώμης που διέπουν την ελεύθερη εγκατάσταση και ελεύθερη παροχή υπηρεσιών θεωρούνται από το 1974 άμεσου εφαρμογής, στην πραγματικότητα υπάρχουν ακόμη εμπόδια που προκύπτουν από τις δυσκολίες έναρμόσεως των διαφορετικών «τεχνικών» standards στα διάφορα κράτη-μέλη και που εξομαλύνονται προοδευτικά.

Μέσα στους σκοπούς που θέτει η Συνθήκη της Ρώμης είναι και η κατάργηση των περιορισμών στην ελεύθερη διακίνηση των κεφαλαίων. Μέχρι τώρα η Κοινότητα έχει υιοθετήσει ορισμένα μέτρα απελευθερώσεως που αφορούν βασικά τα κεφάλαια τα σχετιζόμενα με τις άμεσες επενδύσεις, τις επενδύσεις επί ακινήτων, τις εμπορευματικές πιστώσεις κλπ., αλλά υπάρχει πολύ απόσταση μέχρι τη δημιουργία μιᾶς ελεύθερης αγοράς κεφαλαίων. Οι πολλαπλές δυσκολίες στην κατάργηση των περιορισμών και στην πραγματοποίηση μιᾶς πραγματικά ελεύθερης κεφαλαιαγοράς δὲν μπορούν ἴσως νὰ ἐξλειφθοῦν παρὰ μονάχα ὅταν ἐπιτευχθῇ

σὲ μεγαλύτερο βαθμὸ ὁ συντονισμὸς τῆς οἰκονομικῆς καὶ νομισματικῆς πολιτικῆς τῶν κρατῶν -μελῶν τῆς Κοινότητος.

Ἡ «Κοινὴ Ἀγορά», σὰν ὅρος, μπορεῖ νὰ λεχθῆ ὅτι εἶναι τελικὰ μιὰ ἀνεπαρκῆς περιγραφή τῶν οἰκονομικῶν διαδικασιῶν ποὺ προδιαγράφει ἡ Συνθήκη τῆς Ρώμης, ἀφοῦ μέσα στὰ πλαίσια τῆς Συνθήκης ἔχει σαφῶς προβλεφθεῖ, πέρα ἀπὸ τὴν Τελωνειακὴ Ἑνωσὴ καὶ τὴν ελεύθερη κυκλοφορία τῶν ἀγαθῶν, ἡ υἱοθέτηση κοινῆς πολιτικῆς σὲ βασικοὺς τομεῖς ὅπως τῆς Γεωργίας καὶ τῶν Μεταφορῶν καί, ἀκόμα, ἔχουν διαγραφεῖ οἱ βασικὲς ἀρχές γιὰ τὴν ἐναρμόνιση σὲ διάφορους τομεῖς, ὅπως τὸ φορολογικὸ, τὸν ἐνεργειακὸ (μὲ βάση καὶ τὶς Συνθήκες Ε.Κ.Α.Χ. καὶ E.U.R.A.T.O.M.), καὶ γιὰ τὴν κοινὴ ἀντιμετώπιση τῶν περιφερειακῶν καὶ τῶν κοινωνικῶν προβλημάτων.

Ἀκόμα ἡ οἰκονομικὴ καὶ νομισματικὴ ἐνοποίηση στὰ πλαίσια τῆς Ευρωπαϊκῆς Κοινότητος, παρ' ὅλο ὅτι δὲν ἀναφέρεται σὰν συγκεκριμένους στόχος στὴ Συνθήκη τῆς Ρώμης, ἀποτελεῖ ὅμως τὴν προέκταση καὶ προϋπόθεση γιὰ τὴν ὀλοκλήρωση τοῦ πραγματικοῦ πνεύματος καὶ τῶν ἀρχῶν τῆς, ποὺ εἶναι ἡ Ευρωπαϊκὴ Ἑνοποίηση.

Ἡ Ἑλλάς, συνδέοντας τὸ μέλλον τῆς μὲ τὴν Ευρωπαϊκὴ Κοινότητα, ἔχει τὴν ἐπιθυμία καὶ τὴν πίστη νὰ συμμετάσχει καὶ νὰ βοηθήσει ἐνεργὰ σ' αὐτὴ τὴν ἐνοποίηση ποὺ ἔχει σὰν στόχο τὴν εἰρηνικὴ διαβίωση καὶ τὴν εὐημερία τῶν λαῶν τῆς Ἑνωμένης Ευρώπης, μέσα στὰ πλαίσια τῶν ἐλευθέρων δημοκρατικῶν θεσμῶν.